

Datum 2021-01-04
Författare Andreas Hansén

FI dnr 21-77

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Tillämpliga regler och FI:s förväntningar när det gäller likviditetsriskhantering i fonder

Finansinspektionen (FI) har genomfört en tillsynsaktivitet initierad av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esmå). I samband med att aktiviteten avslutas vill FI belysa ett urval av relevanta regler med koppling till bolagens hantering av likviditetsriskhantering samt FI:s förväntansbild på bolagen. Listan ska inte ses som uttömmande.

Likviditetsriskhantering är en väsentlig del av fondbolagens verksamhet. Därför bör likviditetsriskhanteringen genomsyra hela verksamheten. Det avser bland annat uppstart av fonder, analys av tilltänka investeringar, den löpande matchningen av tillgångar och skulder, att utvärdera tillförlitlighet av data, att utföra stresstester, rapportering till ledning och styrelse och informationsgivning till investerare.

Uppstart av fonder

Att starta en fond är en väsentlig del av fondverksamheten. Ett fondbolag ska enligt 2 kap. 17 § Lag (2004:46) om värdepappersfonder (LVF) ha sunda rutiner bland annat för förvaltning av verksamheten och redovisning samt intern kontroll. I detta ligger bland annat, enligt 7 kap. 1 § första stycket 6 Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2013:9) om värdepappersfonder (fondföreskriften) en skyldighet att bevara relevanta uppgifter som avser fondverksamheten och den interna organisationen i minst fem år. Vid uppstartande av en fond kan dokumentation till exempel avse analys av fondens tilltänkta likviditetsprofil, de interna ramar och limitgränser som beslutats eller analys av tilltänkta tillgångar och investerares påverkan på likviditetsrisken i fonden.

Analys före investering

Ett fondbolag ska enligt 2 kap. 17 f LVF driva sin verksamhet på ett hederligt, rättvist och professionellt sätt och även i övrigt så att allmänhetens förtroende för fondmarknaden upprätthålls. I detta ligger bland annat att, enligt 16 kap. 3 § fondföreskriften, innan en placering om det är lämpligt, ta fram prognoser och analyser avseende bland annat likviditetrisk. Bolagen bör ha en process för när

eller för vilka typer av instrument analyser ska utföras. FI vill understryka vikten av att dessa analyser dokumenteras.

Matchning av tillgångar och skulder

Ett fondbolag ska, i enlighet med 5 kap. 2 § första stycket LVF, ha ett system för riskhantering som gör det möjligt för fondbolaget att vid varje tidpunkt kontrollera och bedöma den risk som är knuten till de positioner som tas i en värdepappersfond och hur positionerna påverkar fondens riskprofil.

Fondbolaget ska vidare, enligt 8 kap. 8 § tredje stycket fondföreskriften, säkerställa att fondens tillgångar och skulder överensstämmer med fondernas inlösenmöjligheter. Det är därför viktigt att bolagen har robusta processer och tekniker för att bedöma detta.

På skuldsidan kan det avse information om förväntade beteenden bland olika typer av andelsägare, men också hur andra åtaganden påverkar fondens likviditet. På tillgångssidan förutsätter det att både de individuella instrumenten liksom portföljen som helhet analyseras.

Tillförlitlighet av data

Enligt 8 kap. 7 § fondföreskriften ska bolagens analys bland annat baseras på välgrundade och tillförlitliga uppgifter, både i kvantitativa och kvalitativa termer. FI förväntar sig att bolagen har en lämplig process för att säkerställa att inhämtad information är tillförlitlig och aktuell.

Stresstester

Fondbolaget ska, enligt 8 kap 8 § andra stycket fondföreskriften, i lämplig utsträckning utföra stresstester som gör det möjligt att bedöma varje fonds likviditetsrisk under extraordinära omständigheter.

För att stresstesterna ska vara givande bör de beakta fondspecifika riskfaktorer och innehålla ett tillräckligt brett urval av scenarier för att fånga, de för fonderna relevanta, riskerna på ett korrekt sätt. Det innebär bland annat att tillräcklig hänsyn ska tas till både hur fondförvaltningen specifikt och marknaden i stort kan förväntas agera. För fonden ska detta avse att hypotetiska avyttringar genomförs med hänsyn till kvarvarande andelsägars intressen och portföljens kvarvarande sammansättning. För marknaden ska detta avse realistiska antaganden för att omsätta tillgångar under stressade marknadsförhållanden.

Regelbunden rapportering till styrelse

Att bolagens ledning i enlighet med 7 kap. 17 § första stycket 4 och 5 fondföreskriften regelbundet får ta del av de riskbedömningar riskhanteringsfunktionen utför är fundamentalt för en effektiv riskhantering. Bolagen förväntas också, i enlighet med 8 kap. 9 § fondföreskriften, ha lämpliga kontroll- och eskaleringsprocesser för att på ett effektivt sätt kunna identifiera, eskalera och hantera brister inom en rimlig tidsperiod.

Information till investerare

För att en investerare ska kunna fatta ett välgrundat investeringsbeslut är det viktigt att, i enlighet med artikel 8 i kommissionens förordning (EU) nr 583/2010, information om de likviditetsrisker som kan uppstå i en fond tydligt framgår av fondens faktablad. Att i faktabladet endast ge en generell beskrivning av likviditetsrisker utan koppling till den specifika fonden ger inte konsumenten förutsättningar att fatta ett välgrundat beslut.